I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

153Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΠ, 8.2.2023 - 9.2.2023

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την απάντηση των πόλεων και των περιφερειών στην ενεργειακή κρίση: πορεία προς μια πραγματική Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Ένωση

(2023/C 157/01)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

— έχοντας υπόψη το σχέδιο REPowerEU της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2022 ([1]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου ([2]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου ([3]),

— έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας ([4]),

— έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου με τίτλο «Ενίσχυση της αλληλεγγύης μέσω καλύτερου συντονισμού των αγορών αερίου, διασυνοριακών ανταλλαγών αερίου και αξιόπιστων δεικτών αναφοράς για τις τιμές» ([5]),

— έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 15 Δεκεμβρίου 2022 ([6]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/2578 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2022, για τη θέσπιση μηχανισμού διόρθωσης της αγοράς για την προστασία των πολιτών της Ένωσης και της οικονομίας από τις υπερβολικά υψηλές τιμές ([7]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/2577 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας ([8]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την απάντηση της ΕΕ στην αύξηση των τιμών ενέργειας στην Ευρώπη ([9]),

([1]) COM(2022) 230 final.
([2]) ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17.
([3]) ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1.
([4]) COM (2022) 473 final.
([5]) COM (2022) 549 final.
([6]) https://www.consilium.europa.eu/media/60872/2022-12-15-euco-conclusions-en.pdf
([7]) ΕΕ L 335 της 29.12.2022, σ. 45.
([8]) ΕΕ L 335 της 29.12.2022, σ. 36.
([9]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0347_EL.html

Οι πόλεις και οι περιφέρειες της ΕΕ πρωταγωνίστριες της ενεργειακής κρίσης

1. υπογραμμίζει τις νομικές ευθύνες που αναλογούν στους 1,2 εκατομμύρια τοπικούς και περιφερειακούς ηγέτες της ΕΕ από 90 000 κωμοπόλεις και χωριά, 900 πόλεις και 280 περιφέρειες και τον ρόλο που αυτοί διαδραματίζουν στην αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης με την παροχή οικονομικής και κοινωνικής αρωγής σε ευάλωτα νοικοκυριά και σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Παρά την κατακόρυφη αύξηση των τιμών της ενέργειας και τον υψηλό πληθωρισμό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές συνέχισαν να παρέχουν βασικές υπηρεσίες και έλαβαν μέτρα για τη διασφάλιση της εξοικονόμησης ενέργειας και τη διατήρηση του ενεργειακού εφοδιασμού και κατάρτισαν σχέδια έκτακτης ανάγκης με στόχο την ενίσχυση της ενεργειακής ανθεκτικότητας·

2. αναγνωρίζει τις πρωτοφανείς προσπάθειες που καταβάλλουν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη λήψη επειγόντων μέτρων, σημειώνει, ωστόσο, ότι οι τρέχουσες πρωτοβουλίες δεν παρέχουν στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές την απαραίτητη άμεση στήριξη·

3. καλεί τη σουηδική Προεδρία να αξιοποιήσει τις υποδειγματικές προσπάθειες της τσεχικής Προεδρίας και να επιταχύνει την έγκριση των υπόλοιπων νομοθετικών προτάσεων της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % και να διασφαλίσει ότι η νομοθεσία της ΕΕ είναι κατάλληλη για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ ([10])·

4. υπογραμμίζει ότι πολλές πόλεις και περιφέρειες έχουν υιοθετήσει πιο φιλόδοξους στόχους απ' ό,τι οι εθνικές κυβερνήσεις τους στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ)· καλεί όλα τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην αναθεώρηση και την επικαιροποίηση των ΕΣΕΚ το 2023, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα ([11])·

5. ζητεί καλύτερη εναρμόνιση και απλούστευση των διαφόρων πρωτοβουλιών ([12]) της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και την παροχή της απαραίτητης χρηματοδοτικής και τεχνικής στήριξης στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές·

Επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας στις πόλεις και τις περιφέρειες με σκοπό την επίτευξη μιας πραγματικής Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Ένωσης

6. εκφράζει την έντονη ανησυχία της για το γεγονός ότι το αποτέλεσμα της COP27 της UNFCCC δεν επαρκεί προκειμένου να αυξηθεί και να επιταχυνθεί η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε παγκόσμιο επίπεδο και δεν κατέστησε δυνατή μια έκκληση για σταδιακή κατάργηση όλων των ορυκτών καυσίμων. Τονίζει ότι, ενώ είναι σημαντικό να επιταχυνθεί η μετάβαση προς καθαρές μορφές ενέργειας και να τερματιστεί η εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα, οι πηγές ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών εξακολουθούν να συμβάλλουν στην παροχή σταθερής και οικονομικά προσιτής ενέργειας, σύμφωνα με το ενεργειακό μείγμα του εκάστοτε κράτους μέλους·

7. ζητεί τη δημιουργία μιας πραγματικής Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Ένωσης με μια πλήρως ενοποιημένη και καλά διασυνδεδεμένη αγορά σε ολόκληρη την ΕΕ, και με ένα σύστημα διακυβέρνησης στο επίκεντρό της το οποίο θα λειτουργεί σωστά. Η πλήρης ενοποίηση της αγοράς προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν το καθήκον τους για τη διασφάλιση επαρκούς και σταθερού εφοδιασμού με ενέργεια, προκειμένου να μην πλήττονται και άλλα κράτη μέλη από τα ελλείμματα στην παραγωγή και από τις υψηλές τιμές·

8. επαναλαμβάνει την ύψιστη σημασία της αρχής «προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση» και επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας σε όλα τα επίπεδα σε ολόκληρη την ΕΕ. Σημειώνει ότι, ενώ ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη λάβει μέτρα για τη μείωση της κατανάλωσης φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις ή τους δημόσιους φορείς ([13]), πολλές πόλεις σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν προσχωρήσει στην εκστρατεία «Επείγοντα μέτρα των πόλεων για την εξοικονόμηση ενέργειας» (Cities Energy Saving Sprint), λαμβάνοντας μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας για τη θέρμανση, τον φωτισμό, την κινητικότητα και την ευαισθητοποίηση, μεταξύ άλλων·

9. φρονεί ότι τα μέτρα αυτά δεν θα πρέπει να περιορίζονται στην τρέχουσα κρίση και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει πρόταση σχετικά με την ενεργειακή επάρκεια προκειμένου να εξορθολογιστεί η εξοικονόμηση ενέργειας σε όλους τους τομείς πολιτικής· ζητεί να προωθηθούν σημαντικές αλλαγές συμπεριφοράς και να ανταμείβονται επαρκώς·

([10]) Βλέπε τις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ σχετικά με τις αναθεωρήσεις της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, της οδηγίας για την ανανεώσιμη ενέργεια και της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και σχετικά με το πλαίσιο της ΕΕ για την απαλλαγή των αγορών αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές.

([11]) Το άρθρο 11 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος καθιερώνει πολυεπίπεδο διάλογο για το κλίμα και την ενέργεια, στον οποίο οι τοπικές αρχές και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να συμμετέχουν και να συζητούν την επίτευξη του στόχου της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα που ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού.

([12]) Όπως το σύμφωνο των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια, οι ευρωπαϊκές αποστολές για «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις» και για «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή», το ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα, η πρωτοβουλία «Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ» και άλλες.

([13]) Saving-Energy-for-Europe-Ex.Summary.pdf (eeb.org).

10. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να στηρίξουν τη δημιουργία υπηρεσιών μίας στάσης σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο για την επιτάχυνση των επενδύσεων σε ενεργειακά αποδοτικές κατασκευές, στη μετασκευή κτιρίων και σε έργα εξοικονόμησης ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους. Καλεί τα κράτη μέλη να διαθέσουν κονδύλια του REPowerEU για τον σκοπό αυτό και να τα ενεργοποιήσουν σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων·

11. επιδοκιμάζει τη συμφωνία για ταχύτερες διαδικασίες αδειοδότησης για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και καλεί τα κράτη μέλη να συνεργαστούν πλήρως με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και τις τοπικές κοινότητες προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος και να ενισχυθεί η κοινωνική αποδοχή. Επισημαίνει την επείγουσα ανάγκη να αναπτυχθούν ταχείες διοικητικές διαδικασίες και να εξαλειφθούν τα προβλήματα της γραφειοκρατίας για την εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις αγροτικές κατοικίες. Υπογραμμίζει ότι οι αγροτικές περιοχές διαθέτουν μεγάλες δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές —συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης χρήσης της δασικής βιομάζας ως ανανεώσιμης ενέργειας— και μπορούν να επωφεληθούν από την αυξημένη συνδεσιμότητα με το δίκτυο και τις νέες ευκαιρίες απασχόλησης, ιδίως όσον αφορά τους νέους και τις γυναίκες·

12. επικροτεί τη συμφωνία για την απαγόρευση των κινητήρων εσωτερικής καύσης ορυκτών καυσίμων για τα νέα επιβατικά αυτοκίνητα και τα ημιφορτηγά από το 2035 και έπειτα. Υπογραμμίζει την ανάγκη για εναλλακτικά, οικονομικά προσιτά και προσβάσιμα καύσιμα και για αντίστοιχους σταθμούς ανεφοδιασμού και επαναφόρτισης σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Τονίζει το αίτημα της Συμμαχίας των περιφερειών με αυτοκινητοβιομηχανίες της ΕτΠ για έναν μηχανισμό δίκαιης μετάβασης, προκειμένου να στηριχθεί ο κοινωνικοοικονομικός ιστός των περιφερειών με ισχυρή παρουσία αυτοκινητοβιομηχανίας και εφοδιαστικών κλάδων της αυτοκινητοβιομηχανίας·

13. προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την ανάπτυξη διεθνών και διαπεριφερειακών υποδομών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, που θα επιτρέπουν την κοινή χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από διάφορες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και οι οποίες, ανάλογα με το κλίμα και τα χαρακτηριστικά τους, βρίσκονται σε διαφορετικές περιφέρειες· η δε διαθεσιμότητά τους σε απομακρυσμένες περιοχές, χάρη στη δυνατότητα μεταφοράς της ενέργειας από τη μία περιοχή στην άλλη, μειώνει τα διαστήματα μη διαθεσιμότητας της ηλεκτροδότησης και διευκολύνει τη διαχείριση των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας, προλειαίνοντας το έδαφος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά 100 %·

14. υπενθυμίζει την επείγουσα ανάγκη ανάπτυξης και απαλλαγής της αστικής και της αγροτικής κινητικότητας από τις ανθρακούχες εκπομπές και ζητεί τη λήψη ισχυρών μέτρων για προώθηση ασφαλών υποδομών και για ανακατανομή του δημόσιου χώρου στις αστικές περιοχές· υπογραμμίζει δε ότι οι περιφέρειες και οι πόλεις χρειάζονται ένα ευέλικτο πλαίσιο, ιδίως όσον αφορά την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας·

15. στο πλαίσιο αυτό, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δρομολογήσει ένα κοινό πιλοτικό έργο για τις δημόσιες συμβάσεις, για την παροχή, σε ορισμένες πόλεις της ΕΕ και στα περίχωρά τους, υδρογονοκίνητων λεωφορείων, το οποίο θα επεκταθεί περαιτέρω, σε δεύτερη φάση, σε άλλες πόλεις και περιφέρειες σε ολόκληρη την ΕΕ·

16. υπογραμμίζει ότι οι λύσεις καθαρής ενέργειας συχνά εξακολουθούν να είναι δαπανηρές και ότι οι επενδυτικές διαδικασίες για έργα καθαρής ενέργειας είναι συχνά χρονοβόρες και συνεπάγονται μεγάλη γραφειοκρατία. Ζητεί δε πιο φιλόδοξες προτάσεις ώστε οι λύσεις ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να καταστούν οι ευκολότερες και φθηνότερες επιλογές στην αγορά και, επομένως, προσβάσιμες για τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος επίσης·

17. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαθέσουν μέρος των κονδυλίων του REPowerEU για την ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης, λαμβάνοντας ως πρότυπο τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό για τις Πόλεις (EUCF) ([14]), να παράσχουν άμεση χρηματοδότηση στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές για την ανάπτυξη επενδυτικών σχεδίων ανθεκτικών στην αγορά —ιδίως στις μικρές και τις μεσαίες αρχές και σε εκείνες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά εμπόδια κατά την ενεργειακή τους μετάβαση—, και να στηρίξουν την ενεργειακά αποδοτική κατασκευή και ανακαίνιση κατοικιών, ιδίως στις αγροτικές περιοχές· ζητεί επίσης γενναιόδωρες επιχορηγήσεις για ευάλωτα νοικοκυριά που δεν μπορούν να καλύψουν το αρχικό κόστος·

18. προειδοποιεί ότι δεν πρέπει να υποβληθούν περαιτέρω προτάσεις για μεταφορά πόρων από τα ΕΔΕΤ στον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) για τη χρηματοδότηση του σχεδίου REPowerEU, και αντιτίθεται σε κάθε απόπειρα αφαίρεσης πόρων από τις περιφέρειες, καθότι αυτό αντιβαίνει στις αρχές της ΕΕ, ιδίως στην αρχή της ενεργού επικουρικότητας, και στις ισχύουσες συμφωνίες για επιμερισμένη διαχείριση·

19. ζητεί τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην κατάρτιση των νέων κεφαλαίων των σχεδίων του ΜΑΑ σχετικά με το REPowerEU, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτά τα νέα κεφάλαια χρηματοδοτούν στρατηγικά έργα που αναπτύσσονται από και με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και νέες διασυνοριακές υποδομές·

20. αναγνωρίζει τον πρώτο άμεσο θετικό αντίκτυπο που είχαν τα μέτρα ενεργειακής αλληλεγγύης στις τιμές της ενέργειας και εκφράζει την υποστήριξή της για την ενίσχυση της ενεργειακής πλατφόρμας της ΕΕ·

([14]) EUCF — Home (eucityfacility.eu).

21. προσβλέπει στην αναθεώρηση της οδηγίας για τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και αναμένει ότι θα περιλαμβάνει μέτρα για τον περιορισμό της συνάρτησης των τιμών του φυσικού αερίου από τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδα ανάλογα με το ποσοστό του εν λόγω καυσίμου στην τελική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας·

22. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναγνωρίσει το δικαίωμα των ενεργειακών κοινοτήτων, των παραγωγών-καταναλωτών και των τοπικών αρχών να συμμετέχουν στον τοπικό εφοδιασμό με ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές χωρίς να καταστούν πλήρως ρυθμιζόμενοι προμηθευτές λιανικής, και να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω μη επαγγελματίες παράγοντες της αγοράς έχουν ίσα δικαιώματα πρόσβασης στο δίκτυο·

23. τονίζει ότι οποιεσδήποτε βραχυπρόθεσμες δράσεις, όπως η αύξηση των εισαγωγών υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), πρέπει να είναι προσωρινές και δεν πρέπει να δημιουργούν πρόσθετες καταστάσεις «εξάρτησης». Υπογραμμίζει ότι οι επενδύσεις σε υποδομές θα πρέπει να είναι «έτοιμες για το πράσινο αέριο», ώστε να προετοιμαστούν για την κλιματική ουδετερότητα με το ανανεώσιμο υδρογόνο και με άλλα ανανεώσιμα καύσιμα·

24. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους συννομοθέτες να αυξήσουν τις επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, μεταξύ άλλων σε κλιματικά ουδέτερες λύσεις, κατά την επικείμενη αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όπως οι αποστολές της ΕΕ για «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις» και για «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» και οι Συμπράξεις για την περιφερειακή καινοτομία, και να αναπτύξουν νέες γραμμές χρηματοδότησης για τη διευκόλυνση κοινοπραξιών δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για κτίρια και κλιματικά ουδέτερες λύσεις σε επίπεδο συνοικίας, σύμφωνα με τις αρχές του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους·

25. επισημαίνει ότι η τρέχουσα ενεργειακή κρίση σηματοδοτεί επίσης ευκαιρία για να αυξηθούν σημαντικά ο εξηλεκτρισμός και η παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου, καθώς και για να στηριχθεί περαιτέρω η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, όπως οι τεχνολογίες δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCUS), ως καθαρών λύσεων για την απαλλαγή της οικονομίας μας από τις ανθρακούχες εκπομπές· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει τις επενδύσεις των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε υποδομές ανανεώσιμου υδρογόνου μέσω της επικείμενης Τράπεζας Υδρογόνου, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο και προωθώντας την αναπαραγωγή τους σε ολόκληρη την ΕΕ·

26. υπενθυμίζει ότι οι επενδύσεις στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του προσωπικού των τοπικών και των περιφερειακών αρχών είναι απαραίτητες για την επιτάχυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δρομολογήσουν ειδική πρωτοβουλία με αυτό το πεδίο εφαρμογής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους Δεξιοτήτων 2023·

Καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας και της οικονομικής αδυναμίας μετακινήσεων χωρίς να μείνει καμία περιφέρεια, καμία πόλη και κανένας πολίτης στο περιθώριο

27. εκφράζει τη λύπη της για τις κοινωνικές επιπτώσεις της ενεργειακής και επισιτιστικής κρίσης στους πολίτες και τις ΜΜΕ. Καλεί όλα τα κράτη μέλη να θέσουν σαφή στόχο για μείωση της ενεργειακής φτώχειας στα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ολοκληρωμένα μέτρα σε όλες τις ενεργειακές και κοινωνικές πολιτικές για την καταπολέμηση και την εξάλειψη της ενεργειακής φτώχειας, αξιοποιώντας επίσης την εμπειρία που αποκτήθηκε με το Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας της ΕΕ και τον Συμβουλευτικό Κόμβο για την Ενεργειακή Φτώχεια·

28. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους συννομοθέτες να διασφαλίσουν ότι τα νέα και τα υφιστάμενα μέσα πολιτικής συνοδεύονται από μια ισχυρή κοινωνική δέσμη μέτρων και από μέτρα για δίκαιη ανακατανομή προκειμένου να τεθούν τα θεμέλια για μια δίκαιη ενεργειακή μετάβαση, ιδίως για τα ευάλωτα νοικοκυριά και τους νέους. Η εφαρμογή πολιτικών ενεργειακής μετάβασης, όπως οι ενεργειακά αποδοτικές ανακαινίσεις ή η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρέπει να συνοδεύεται από επαρκώς στοχευμένη χρηματοδοτική, τεχνική και κοινωνική βοήθεια προς διευκόλυνση της συμπεριληπτικότητας των εν λόγω μέτρων·

29. υπογραμμίζει ότι η ενεργειακή κρίση έχει αναλογικά μεγαλύτερο αντίκτυπο στις γυναίκες και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει τη διάσταση του φύλου στους μηχανισμούς στήριξης που διαθέτει ώστε να διασφαλίσει ότι δεν οδηγούν σε περαιτέρω ανισότητα μεταξύ των φύλων·

30. επικροτεί, στο πλαίσιο αυτό, τη θέσπιση προσωρινών συνεισφορών αλληλεγγύης για την ανακατανομή των πλεοναζόντων εσόδων του ενεργειακού τομέα στους τελικούς καταναλωτές και καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν στοχευμένα κονδύλια στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και της οικονομικής αδυναμίας μετακινήσεων σε τοπικό επίπεδο·

31. υπογραμμίζει ότι η ενεργειακή κρίση έχει αναλογικά μεγαλύτερο αντίκτυπο στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος στις αγροτικές περιοχές, τα οποία χρειάζονται να χρησιμοποιούν τα αυτοκίνητά τους για να έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες· τονίζει ότι οι εξελίξεις στις δημόσιες μεταφορές θα πρέπει να μειώσουν τις χωρικές ανισότητες και την οικονομική αδυναμία μετακινήσεων·

32. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προσφέρει επείγουσες λύσεις στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σε περίπτωση ανεπαρκούς στήριξης από τις εθνικές κυβερνήσεις και ζητεί να εξαιρεθούν οι στοχευμένες επενδύσεις που σχετίζονται με την ενεργειακή κρίση από τον υπολογισμό του ελλείμματος στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων·

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποδυναμώσει τους δεσμούς μεταξύ των αγορών ενέργειας και των γεωργικών αγορών προκειμένου να μειωθεί η ενεργειακή ένταση της γεωργικής παραγωγής· ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί στη ριζική και διαρθρωτική αναμόρφωση του συστήματος τροφίμων που θα θέσει τέλος στην κερδοσκοπία στις διεθνείς αγορές, θα αυξάνει τις κανονιστικές ρυθμίσεις και θα προστατεύει περαιτέρω τα έσοδα των γεωργών·

34. εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προκρίνει τη χρήση βιομάζας στη λιπασματοποίηση με σκοπό την παραγωγή οργανικών λιπασμάτων και, ως εκ τούτου, τη μείωση της εξάρτησης από συνθετικά λιπάσματα παραγόμενα από φυσικό αέριο και πετρέλαιο, υπό την προϋπόθεση ότι η τεχνολογία που θα επιλεγεί δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα του αέρα. Παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει ενεργειακά αποδοτικότερα υποδείγματα παραγωγής, όπως η βιώσιμη γεωργία διατήρησης, τονίζοντας παράλληλα τη διττή λειτουργία των παραγωγών βιομάζας και των δυνητικών χρηστών βιομάζας όσον αφορά την ικανοποίηση των δικών τους ενεργειακών αναγκών·

35. επισημαίνει ότι η αύξηση της ζήτησης για βιοκαύσιμα ενδέχεται να επιδεινώσει την επισιτιστική κρίση· ως εκ τούτου, ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στη διατροφική χρήση των γεωργικών προϊόντων·

36. φρονεί ότι τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα και οι ισχύουσες πρακτικές της Ένωσης θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω και να προσαρμοστούν σε διαφορετικές καταστάσεις, ώστε να μπορούν να εξευρεθούν συνέργειες μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων ([15]). Στο πλαίσιο αυτό, εφιστά την προσοχή στις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές και οι περιφέρειες με γεωγραφικά μειονεκτήματα·

37. επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που υποβλήθηκε στο πλαίσιο του Βιομηχανικού Σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας για μετατροπή του προσωρινού πλαισίου κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης σε προσωρινό πλαίσιο για την κρίση και τη μετάβαση, κάτι το οποίο θα τονώσει τις επενδύσεις με σκοπό την ταχύτερη ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτό θα περιλαμβάνει την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που θα οδηγήσουν σε σημαντική μείωση των εκπομπών με την πρόβλεψη υψηλότερων ανώτατων ορίων ενίσχυσης και απλουστευμένων υπολογισμών των ενισχύσεων, καθώς και τη στήριξη της απαλλαγής του βιομηχανικού κλάδου από τις ανθρακούχες εκπομπές και της παραγωγής του εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η ΕτΠ υποστηρίζει γενικά την προσέγγιση να δοθεί στα κράτη μέλη και στις υποεθνικές αρχές μεγαλύτερη ευελιξία για τη στήριξη μέτρων σε τομείς που είναι καίριοι για τη μετάβαση σε μια οικονομία απαλλαγμένη από ανθρακούχες εκπομπές, όπως το ανανεώσιμο υδρογόνο, η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα και τα οχήματα μηδενικών εκπομπών·

38. τονίζει, ωστόσο, ότι οι στρεβλώσεις που προκαλούνται από χαλαρούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις πρέπει να αποφεύγονται όσο το δυνατόν περισσότερο και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να προσπαθήσει να εξισορροπήσει τις διαφορετικές απαιτήσεις των κρατών μελών. Διαφορετικά, η ενιαία αγορά θα μπορούσε να υποστεί περαιτέρω κατακερματισμό, λόγω της διαφορετικής χρηματοδοτικής ικανότητας των κρατών μελών να στηρίξουν τις επιχειρήσεις τους, με αποτέλεσμα να επιδεινωθούν περαιτέρω οι εδαφικές διαφορές·

39. εκφράζει την προθυμία της να συνεχίσει να στηρίζει τη διάδοση και την αναπαραγωγή βέλτιστων πρακτικών και την εφαρμογή ενεργειακών μέτρων μέσω της πρωτοβουλίας «Πράσινη Συμφωνία και τοπική δράση» της ΕτΠ και ιδίως μέσω της συνεχούς ανάπτυξης εγχειριδίων σχετικά με αυτή την πρωτοβουλία·

40. δεσμεύεται να ενισχύσει τη συνεργασία για την ενεργειακή ασφάλεια και την οικονομική προσιτότητα με τις γειτονικές χώρες σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

41. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Επιτροπή να συμπεριλάβει την ΕτΠ ως θεσμικό εταίρο στην ομάδα συντονισμού για την ενεργειακή φτώχεια και τους ευάλωτους καταναλωτές, είναι δε έτοιμη να συμβάλει σε αυτή τη διοργανική συνεργασία μέσω της ομάδας εργασίας της «Πράσινη Συμφωνία και τοπική δράση»·

42. αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στη σουηδική και την ισπανική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2023.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Vasco ALVES CORDEIRO

([15]) Βλέπε τη γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα *Δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση στις περιφέρειες υψηλής έντασης γαιάνθρακα και ενέργειας* (ΕΕ C 498 της 30.12.2022, σ. 36).